

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia|| Ivridica,|| Sev Ivs Civile Theologicvm,||

Fickler, Johann Baptist

Dilingæ, 1575

VD16 F 976

De festorum dierum obseruatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63414](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63414)

Helena Constantini Magni mater, pientis-
sima mulier, nobis sacrum Christianorum
signum inuenit.

Tanta erat ueneratio atque auctoritas imaginis
Crocifici apud ueteres Christianos, ut in consicien-
tia uicinis uoluntatibus, haeres signum sanctae crucis
in testamento praefigere solebat, ut est tex. in l. fin. §. sub-
scriptorem. C. de iur. deliberand. Id etiam a testatore
in uoluntate esse affirmat Accursius in glo. sup. ver.
venerabile in praefat. Auth. de testibus. Vbi Iustinia-
nus casum recenset, in quo expressis uerbis testamen-
to signum uenerabile crucis inscriptum fuisse testa-
tor. adeo ut facile sit inde eliciendum, eius signi ad-
scriptorem tum temporis quasi de substantia eorum
fuisse quae per iuris solemnitatem in testamento requi-
runtur.

Cruce Christi
subsequenti
tempore a quo
fuit reperta.

Signum Cru-
cis in ultimis
uoluntatibus
praefigi solitum
antiquius.

DE FESTORUM DIERVM OBSERVATIONE.

De celebrandis Pascha, Natiuitatis, Epiphania Domini,
sanctorum Apostolorum festis praecipua dantur, quid-
am in iis agendum vel omittendum, & quae poena vio-
latores expectet, serio praescribitur atque monetur.

VALENTINIAN. THEODOS. ET AR-
cad. A. A. A. in l. Nemo deinceps. C. de
episcop. audient. &c.

Nemo deinceps tardiores fortassis affatus
nostrae perennitatis expectet, exequantur
iudices quod indulgere consueuimus. Vbi pri-
mus dies paschalis extiterit, nullum teneat car-
ceris inclusum, omnium vincula dissoluantur.

Festo Paschae
in carceratos
relaxari de-
bere.

Sed

Sed ad his fecernimus eos, à quibus contumari potius gaudia lætitiarq; communem dimittantur, animaduertimus. Quis enim crilego diebus sanctis indulgeat? Quis aduro vel stupri incestiue reo tempore caliginoscat? Quis non raptorem virginis in tanta quiete & gaudio communi persequatur instantius? Nullam accipiat vinculorum quietem, qui quiescere sepultos quadam immunitate non sinit. Patiatur tormenta infamis, maleficus, adulter, violatorque mortis homicida, parricidaque quod fecit, semper peccet. Reus etiam maiestatis de Domino, uersus quem talia molitus est, veniam non debet. His ergò tali sub astrictione natis, indultum nostræ serenitatis eo pro fine concludimus, ut remissionem veterum mina, nisi semel commissa, non habeant. In eos liberalitatis Augustæ referatur humanitas, qui impunitatē veteris admitti non condationi potius, quàm consuetudini deputarint.

Hic adnota, quod ex superioribus verbis legitur dicunt: Vbi primus dies paschalis extiterit etc. aduertendum est olim Paschæ festo non tantum haud dubiè totidem quot hodie in Ecclesia observatur, pluresue dies fuisse sacros. Præcipit autem quous canon sanctū Pascha cum tota hebdomada sanctificari debere. c. 1. de consec. dist. 3. quod et legitur indicat lex etiam alijs festis obseruari debere. præsertim quoad negocia forensia.

THEODOSIUS IMP. IN L. 26

C. de ferijs.

Andum diem Pascha, & diem Natalis Do-
mini, & Epiphania, & septem qui sequun-
tur, sine strepitu volumus obseruari, & quod
contra hoc factum fuerit, omnibus modis irri-
tuat.

Festorum Pa-
scha, Natalis
Domini, &
Epiphaniae
obseruatio.

CONSTANTIN. IMP. IN L. OMNES

iudices. C. de ferijs.

Omnes iudices, urbanaeq; plebes, & cuncta-
rum artiu officia, venerabili die Solis quie-
scent. Ruri tamen positi, agrorum cultura li-
bere licenteq; inseruiant: quoniam frequen-
ter euenit, vt non aprius alio die frumenta sul-
cis, aut vinea scrobibus mandentur: ne occa-
sione momenti pereat commoditas coelesti
prouisione concessa.

Festum diei
Dominici.

Negocia ru-
stica postula-
te necessitate
etiam Domi-
nicis diebus
agi posse.

VALENTIN. VALENS ET GRATIANVS

Imp. in l. quadraginta. C. de fer.

Quadraginta diebus, qui auspicio caeremo-
niarum Paschale tempus anticipant,
omnis cognitio inhibeat criminalium qua-
estionum.

Quadragesi-
ma tempore
in causis cri-
minalibus
quiescendū.

VALENTINIAN. THEODOS. ET AR-

cad. in l. omnes dies. C. eod. tit.

Manere dies feriaru fas erit &c. sacros quo-
que Pascha dies, qui septeno numero vel
precedunt, vel sequuntur. Dies etiam Natalis,
atque Epiphaniarum Christi, & quo tempore
commemoratio Apostolicæ passionis, totius
Christianitatis magistra à cunctis iure celebra-
tur in quibus etiam praedictis sanctissimis die-
bus

Tria maxima
testa anni.

De festis Apo-
stolorum ser-
uandis.

Dies Domini-
nici.

bus neq; spectaculorum copiam referantur
eadem obseruatione numeramus & dies
quos Dominicos fite dixerit maiores, qui
tito in sese calculo reuoluuntur, in quibus
rem necesse est habere reuerentia, vt nec
arbitros ipsos, vel à iudicibus flagitatos,
sponte electos, vlla sit cognitio irrogatum
quindecim autem diebus Paschalibus con-
pulsio annonariae functionis, & omnium
licorum priuatorumque debitorum differ-
exactio.

In diebus Pa-
schalibus de-
bita nõ exigi.

IDEM IMPP. IN L. ACTVS
omnes. C. eod.

Pascha.

ACTVS omnes seu publici sunt, seu priuati
diebus quindecim paschalibus conser-
scant.

HONORIUS ET THEODOS. IMPP. IN
I. Prouinciarum. C. dict. tit.

Latronibus
nulla tempo-
ris celebritate
parcendum.

Isauriam no-
tant historici,
quod temp in
signes habue-
rit pyratos,
& latrones:
Vide: Strab.
lib. 12. & Am-
nian. Marcel-
lin. lib. 14. &
in l. fi. C. ad
leg. Iul. de vi
pub.

Diebus festis
abstnendum
à voluptatib?

PRouinciarũ præfides moneantur, vt in quibus
stationibus latronum, & maxime Isauriam
nullum Qua dragesima tempus, nec venientem
lem Paschæ diem existiment excipiendum
differatur sceleratorum proditio confilium
quæ per latronum tormenta querenda est
facillimè & in hoc summi numinis spe-
venia, per quod multorum salus & incolumi-
tas procuratur.

LEO ET ANTHEMIVS IMPP. IN
I. fi. C. eod. tit.

Dies festos maiestati altissimæ dedicatos
lis volumus voluptatibus occupari, nec
lis exactionum vexationibus profanari. De
mimic

reſerantur
& dies ſo-
res, qui ve-
in quibus
i, vt nec
agitate
ingorant
alibus
mni
m diffi-

minicum itaq; diem, ita ſemper honorabilem
decernimus & venerandum, vt à cunctis exe-
rationibus excuſetur: nulla quenquam vrgeat
admonitio, nulla fide iuſſionis flagitetur exa-
ctio, taceat apparitio, aduocatio deliteſcat, ſit
ille dies à cognitionibus alienus, præconis hor-
rida vox ſileſcat, respirent à controuerſijs liti-
gantes, & habeant fœderis interuallum, ad fe-
ſte ſimul veniant aduerſarij nō timentes, ſubeat
animos vicaria pœnitudo, pacta conferant,
tranſactiones loquantur: nec huius tamen re-
ligioſi diei ocia relaxantes, obſcenis quenquã
parimur voluptatibus detineri. Nihil eodem
die ſibi vindicet ſcena theatralis, aut Circenſe
certamen, aut ferarum lachrymoſa ſpectacula:
& ſi in noſtrum ortum, aut natalem celebra-
nda ſolemnitas inciderit, differatur. Amiſſionẽ
militiæ proſcriptionemq; patrimonij ſuſtine-
bit, ſi quis vnquam hoc die feſto ſpectaculis in-
tereſſe, vel cuiuſcumque iudicis apparitor, præ-
textu negocij publici ſeu priuati hæc quæ hac
lege ſtatuta ſunt, crediderit temeranda.

& exactioni
vexationibus,
Die Domini-
co quid agen-
dũ, vel omit-
tendum,

In diebus fe-
ſtis nihil vo-
luptuariè cõ-
mittendum,

Pœna violati
feſti,

Diebus feſtis
pœnitentiæ &
reconciliatio-
ni cum Deo
ſtudendum,

IVSTINIA. IMP. IN EDICTO AD CON-
ſtantinopolitanos, ne luxur. contr. nat. circ. fin. coll. 10.
Pœccatores conciliare ſibi Deum oportet, qui
meritò nobis iræſcitur, & quidem ſcientes
rudentesq; ad ſanctorum dierum reuerentiã
benignum Deum obſecramus, vt hi qui impietatis
actionis ceno coinquinati ſunt, pœnitentiã
capellant, &c. Prædicimus autem omnibus qui
pauoris peccati ſibi conſcij ſunt, niſi peccare
deſierint,

Kk

deſierint,

Cōfessio pec-
catorum.

desierint, & se ipsos renunciantes beatissimi
Patriarchæ, salutis suæ curam gesserint pro
pijs actionibus Deum intra sanctum festum
placantes: quòd acerbiora sibi accersent im-
plicia, nimirum qui nulla de cætero venia
igni habebuntur. Neq; enim de eius rei impor-
tione ac correctione quicquam relaxatum
negligentiùsue tractabitur contra eos, qui
tra sanctum Festum se non detulerint, aut
tàm impia actione persisterint, ne si rem-
circa id animo simus, Deum contra nos opte-
mus, quòd cæcutientibus oculis transmissio-
mus actionem impiam, ac prohibitam, & quæ
maximè idonea sit, vt bonum illum Deum
omnium perniciem ad iram prouocet.

Peccandi per-
seuerantia
Deum ad iram
prouocat.

DE SOLENNITA- TE PASCHÆ CELEBRANDA

Epistola imperialis.

IMP. CONSTANTINI MAGNI, DE
bus Synodi Nicana primæ ad Ecclesias quasq; in
in quibus etiam Paschale festum certo tem-
pore celebrandum constituitur.

EXperientia edocuit per rerum publicam
prosperitatem, quanta sic diuina potestatis
gratia, illum mihi propositum esse ad
finem iudicauit, vt à beatissimis Ecclesiæ Ca-
tholicæ populis fides vna; & sincera charitas
conueniensque in Deum pietas seruetur. Quod
enim cum aliter omnino fieri non posset,
ordo stabilis & firmus constitueretur.

Conciliorum
utilitas.

nul omnes, aut certè plures Episcopi conue-
 nient, & de re qualibet ad sanctissimam reli-
 gionem pertinente dijudicarent: eius rei gra-
 tia quàm fieri potuit, plurimis coactis, me quo-
 que perindè atque vno aliquo ex vobis (non
 enim negaverim, quo maximè lator, confer-
 tum vestrum me esse) presente, vsq; ad eò om-
 nia in debitam sunt disquisitionem vocata,
 quousq; rerum omnium inspectori Deo placi-
 ta sententia, ad consentientis vnitatis concor-
 diam stabiliendam, in lucem est protracta, ita
 vnihil iam quod ad dissensionem, aut profes-
 sionis fidei ambiguitatè facere posset, sit reli-
 ctum. Vbi cum de sanctissimo etiam Pascha-
 die questio esset exorta, sententijs omnium de-
 cretum est conuenire, vt id eodem tempore ab
 omnibus vbiq; peragatur. Quid enim nobis
 esse potest vel pulchrius, vel grauius, quàm si is
 dies festus, vnde spem immortalitatis percep-
 imus, vno ordine & celebri ritu ab omnibus
 certò & inuiolabiliter peragatur? Ac primùm
 quidem indigna res fuit, sanctissimum eum
 diem imitatione atq; consuetudine Iudæorum
 celebrare, qui manibus suis nefario flagitio
 contaminatis, non iniuria quoq; animis iunt
 execrati, homines scelerati. Quid ni enim li-
 ceat gente ea reiecta, rectiore veritèque ordi-
 ne, quem à primo passionis die hucusq; serua-
 uimus, ad futura quoque secula obseruationis
 huius ritum transmittere? Itaque nihil vobis
 commune sit cum infestissima Iudæorū turba.

Imperatoris
 humilitas &
 summissio.

Celebrandi
 Paschatis cō-
 sensus.

Pascha Iudæ-
 orum ritu nō
 celebrandum.

Cōstantinus
 infensus Iu-
 dæis.

Kk 2 Aliam

Aliam siquidem à seruatore accepimus viam
 Propositus est sacratissima religioni
 suus cursus, & legitima, quæ illam deceat reg-
 la: quam vnanimi cōsensu complectentes,
 ipsos à foeda illa conscientia & societate re-
 hamus, fratres reuerendissimi. Et profecto
 nium absurdissimum est illos gloriano
 re, hisce obseruandis sufficere nos non
 absque illorum doctrina & præscripto. Qu-
 nam verò illi rectè sentire & sapere possunt
 post illam Domini cædem mentibus capere
 ratione aliqua, sed impotenti impetu, quod
 que eos insitus impellit furor, ducuntur
 ob causam, cùm in hac quoque parte
 non perspiciant, sed vti semper affectu
 tranuerli rapiantur, potius quàm erro-
 rigant, eodem anno bis Pascha peragunt
 igitur de causa eos sequemur, qui grauius
 se implicatos esse confitentur? Bis equidem
 dem anno Pascha celebrare haud vnquam
 stinuerimus. Atque etiam si hac vobis necesse
 ponerentur, conueniret tamen vos pro more
 vestra sagacitate semper & studere & cogitare
 ne cuiuspiam similitudine & exemplo
 tem animarum vestrarum pollueretis, ne
 minum modis omnibus malorum confite-
 dinem imitati videremini. Ad hæc illud
 considerandum venit, in re tanta & tam
 nibus religionis nostræ ferijs, dissensionem
 tare aliquam, longè est impijssimum. Vnum
 namq; nobis libertatis atq; redemptionis

Judaorum ab-
 surda iactan-
 tia.

Judæi Pascha
 eodē anno bis
 celebrant.

bre diem, sanctissimæ scilicet passionis suæ
 saluator noster dedit. Vnam esse Catholicam
 suam Ecclesiam voluit, cuius tamen partes in
 multis variisq; sunt dispersæ locis, vno tamen
 spiritu, hoc est, diuino arbitrio fouetur. Consi-
 deret porò sanctitatis vestræ solertia, quàm
 graue sit, & indecorum, per eosdem dies alios
 quidem ieiuniis intentos esse, alios verò con-
 uuiis vacare: & post Paschæ dies hos quidem
 feruari, & conuiescere, illos autem statis ieiu-
 niis macerari. Quapropter hanc rem pro eo
 atque decet, corrigi, atq; ad vnum institutum
 formamque perducì, Diuina vult prouidentia:
 Quantum equidem extra omnem affectum
 positus perspicio. Itaque cum hoc sic corri-
 gere conueniat, ne quid nobis cum Domini
 percussoribus sit commune, & decens extet or-
 do, quem omnes Occidentalium & Meridio-
 nalium, Septentrionaliumque habitabilis or-
 bis partium Ecclesiæ, & quibusdam quoque in
 locis Orientales obseruant: ea de causa in præ-
 sentia omnibus conuenire atque placere vi-
 sum est, ipseque adeoque id solertiæ vestræ pla-
 citurum esse recepi, vt quod per urbem Ro-
 manam, Italiam, Africam omnem, Ægy-
 ptum, Hispanias, Gallias, Britanniam, Libyam,
 cunctam Græciam, Asianam atque Ponticam
 ditionem, & Ciliciam vno atque consentienti
 seruatur Consilio, id libenter quoque pruden-
 tia vestra suscipiat, secum ipsa perpendens,
 non modò ampliorem esse Ecclesiarum in eis,

Kk 3 quæ

Vnam Deus
 voluit esse Ec-
 clesiam, eam-
 que Catholi-
 cam.

qua diximus locis, numerū, verum etiā in
 communiter omnes sentire, & velle esse
 sanctissimam. Quin & strictior ipsa atq; es-
 ctior ratio flagitare videtur, ne qua nobis
 cum Iudæorum periurio, communitio. Et
 tandem summam rei breuiter dicam: commu-
 ni omnium iudicio placuit, sanctissimas Pa-
 schæ ferias, vno eodemq; die peragi. Minus
 namque decet in re tam sancta aliquam
 re diffensionē. Et pulchrius est eam sequi
 tentiam, in qua nulla sit alieni erroris
 peccati contagio, ac cum res ita se habeat,
 bus animis cœlestæ hoc & veræ diuinæ
 pite præceptum. **QUICQVĒ ENIM IN
 SANCTIS EPISCOPORVM AGIT
 CONVENTIBVS, ID AD DIVINAM
 REFERTVR VOLVNTATEM.** In qua
 qua scripsimus, omnibus dilectis fratribus
 stris significatis, iam rationem hanc & ob-
 uationem sanctissimi diei suscipere arde-
 stituere deberis, vt cum in pietatis vestra
 dudum mihi fuit in votis) conspectum vo-
 ro, vno eodemq; die sanctas vobiscum festas
 celebrare valeam, & rebus omnibus vnâ
 scum ex animo delecter, feritatem diabolum
 per vim diuinam operibus nostris sublatam,
 vestramq; vbiq; fidem, pacem & con-
 diam vigentem cernens. Deus vos seruet
 tres dilecti.